

Kęckie *sacrum*

Praca zbiorowa
pod redakcją ks. dra Stanisława Cadra

Kęty 2008

ROZDZIAŁ XIII

Ks. Piotr Mazur

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Chełmie

Pedagogika świętości w nauczaniu Jana Pawła II

Największym i ostatecznym powołaniem człowieka jest powołanie do świętości. Już w Starym Testamencie znajdujemy Boże wezwanie: „Bądźcie świętymi, ponieważ Ja sam jestem święty!” (Kpł 11, 44). W *Kazaniu na Górze* Chrystus wskazuje najważniejszy cel ludzkiego życia: „Bądźcie więc wy doskonali, jak doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5,48)¹. Jezus nie tylko zachęca do świętości, ale również uzdalnia człowieka do jej realizacji².

Świętość polega przede wszystkim na miłości: „Jeśli będziecie zachowywać moje przykazania, będziecie trwać w miłości mojej, tak jak Ja zachowałem przykazania Ojca mego i trwam w Jego miłości” (J 15,10). „To jest moje przykazanie, abyście się wzajemnie miłowali, tak jak Ja was umiłowałem” (J 15,12). Trwanie w miłości Chrystusa jest włączeniem się w porządek posłuszeństwa Ojcu, dzięki któremu zostaliśmy odkupieni. Ewangeliczny obraz świętości implikuje dwa elementy: oddania, ofiary, posłuszeństwa na wzór Chrystusa oraz łaski, która jest dziełem Bożej miłości³.

1 II Polski Synod Plenarny poucza: „Świętość jest udziałem w Bożej świętości; darowaniem się świętego Boga człowiekowi i całkowitym zdaniem się człowieka na Niego. Chrześcijanin ma dokładać wszelkich starań, aby współpracować z tym darem, czynić swoje życie coraz bardziej zgodnym z wolą Bożą i ofiarować je Bogu Ojcu na wzór Chrystusa: Słowo stało się Ciałem, by być dla nas wzorem świętości” (s. 233).

2 Zob. I. Werbiński, *Świętość w świetle dekretów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych po Soborze Watykańskim II*, Warszawa 1993, s. 21-22.

Anthony Levi ideę świętości utożsamiał z osiągnięciem dojrzałości religijnej. Jego zdaniem „świętość nie jest niczym innym, jak tylko stanem pełnej dojrzałości religijnej, w którym przyjęcie porządku Odkupienia i doskonałości, jaką on przynosi, jest w pewnym sensie całkowite, głębokie i harmonijne. To stanowi istotę świętości nawet u tych świętych kanonizowanych, w których życiu spotykamy najdziwniejsze zjawiska paranormalne, zaś cnota heroiczna, będąca sprawdzianem kanonicznym ogłoszonej świętości, jest w rzeczywistości głębokim, szczerym i całkowitym przyjęciem owoców Odkupienia, które, jak wiemy, stanowi cel życia chrześcijańskiego” (A. Levi, *Religia a życie*, Warszawa 1969, s. 151).

3 Zob. J. Majka, *Świętość czyli sens życia W: „Znaki Czasu”* 1991 nr 23, s. 115.

Biskup Kazimierz Ryczan, pisząc o świętych, zwraca uwagę na ich miłość: „Święci patrzyli na świat oczyma miłości, a miłość widzi głębiej. Rozum poznaje dużo. Rozum zadziwia wynalazkami, postępem technicznym. Oczy rozumu są jednak ograniczone. To, co głębokie, nieprzeniknione poznaje się miłością. To nowe doświadczenie i nowe poznanie” (K. Ryczan, *Zauroczeni Panem*, Kielce 2000, s. 287).

Realizacja przykazania miłości upodabnia nas do Chrystusa. Podczas beatyfikacji o. Rafała Kalinowskiego i Brata Alberta Chmielowskiego papież Jan Paweł II zaznaczył: „Świętość jest więc szczególnym podobieństwem do Chrystusa. Jest podobieństwem przez miłość. Poprzez miłość trwamy w Chrystusie, tak jak On sam poprzez miłość trwa w Ojcu. Świętość jest podobieństwem do Chrystusa, które sięga tajemnicy Jego jedności z Ojcem w Duchu Świętym: Jego jedności z Ojcem przez miłość. Miłość jest pierwszą i odwieczną treścią przykazania, które pochodzi od Ojca. Chrystus mówi, że On sam «zachowuje» to przykazanie. On też daje nam to przykazanie, w którym zawiera się cała istotna treść naszego podobieństwa do Boga w Chrystusie”⁴.

Św. Paweł wprowadził termin „święci w Chrystusie”, który odnosił się do wszystkich chrześcijan (por. 1 Kor 1, 2; Flp 1,1). Przyjęty chrzest w Duchu Świętym przenikał ich osobowość i pozostawał w niej, czyniąc ją ontycznie świętą. „Czyż nie wiecie, że jesteście świątynią Boga, i że Duch Boży mieszka w was? Jeżeli ktoś zniszczy świątynię Boga, tego zniszczy Bóg. Świątynia Boga jest święta, a wy nią jesteście” (1 Kor 3,16). Pojęcie świętości oznacza otrzymany dar, jak również i zadanie, które zostało wyznaczone wszystkim ochrzczonej⁵.

Nowe życie oznacza powołanie do świętości. Św. Paweł w *Liście do Kolosan* akcentował wdzięczność Ojcu, który „uzdolnił [nas] do uczestnictwa w dziele świętych w światłości”(1,12). Jan Paweł II przypomina: „Powołanie do świętości wyrasta z chrztu i odnawia się w innych sakramentach, zwłaszcza w eucharystii. Chrześcijanie, przyobleczeni w Jezusa Chrystusa i napojeni Jego Duchem, są «święci», a więc są upoważnieni i zobowiązani do tego, by świętość swojego «być» okazywali w świętości wszystkich swoich działań”(CL 16).

Konstytucja dogmatyczna o Kościele *Lumen gentium* podkreśla, że „wszyscy chrześcijanie jakiegokolwiek stanu i zawodu powołani są do pełni życia chrześcijańskiego i do doskonałości miłości; dzięki zaś tej świętości chrześcijan, także w społeczności ziemskiej rozwija się bardziej godny człowieka sposób życia. Na osiągnięcie tej doskonałości wierni obracać powinni swe siły otrzymane według miary obdarowania Chrystusowego, aby idąc w Jego ślady i upodabniając się do wzoru, jakim On sam jest dla nich, posłuszni we wszystkim woli Ojca, z całej duszy poświęcali się chwale Bożej i służbie bliźnim”(KK 40)⁶.

Papież Jan Paweł II, w wydanym na początku 2001 roku *Liście Apostolskim Novo millennio ineunte*, do priorytetowych zadań duszpasterskich zalicza świętość, którą człowiek może osiągnąć w różnym wieku i okolicznościach życia. Ojciec święty przypomina za Soborem Watykańskim II, że „nie należy mylnie pojmować tego ideału doskonałości jako swego rodzaju wizji życia nadzwyczajnego, dostępnego jedynie wybranym «geniuszom» świętości. Drogi świętości są wielorakie i dostosowane do każdego powołania. Składam

4 Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. beatyfikacyjnej o. Rafała Kalinowskiego i Brata Alberta – Adama Chmielowskiego, odprawionej na Błoniach, Kraków 22.06.1983 W: Jan Paweł II. Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia homilie, Kraków 2005, s. 345.

5 Zob. W. Oleszek, Przepowiadanie o świętych, Lublin 2002, s. 41-42; M. Rusiecki, Świętym bądźcie, W: K. Konecki, I. Werbiński (red.), Edukacja – Kultura – Teologia. Studia ofiarowane Księdzu Profesorowi Jerzemu Bagrowiczowi, Toruń 2003, s. 641-643.

6 Halina Romanowska-Lakomy zwraca uwagę, że: „Człowieczeństwo jest stanem, w którym odsłania się czysty wymiar sakralny człowieka, który zaczyna żyć nie tylko dla korzyści własnej i bliskich, lecz dla dobra świata. Troszczy się o bliskich i poszerza pole troski, roztaczając opiekę nad całym wszechświatem, jak w każdym domu, gdzie wszyscy domownicy muszą pełnić rolę współmieszkańców, uczestnicząc we wspólnym życiu i pracach na rzecz domu. Jest to stan, w którym stale musimy dbać o wartości święte” (H. Romanowska-Lakomy, Fenomenologia ludzkiej świętości. O sakralnych możliwościach człowieka, Warszawa 2003, s. 138).

dzięki Bogu za to, że pozwolił mi beatyfikować i kanonizować w minionych latach tak wielu chrześcijan, a wśród nich licznych wiernych świeckich, którzy uświęcili się w najzwyczajszych okolicznościach życia. Dzisiaj trzeba na nowo z przekonaniem zalecać wszystkim dążenie do tej «wysokiej miary» *zwyczajnego życia chrześcijańskiego*. Całe życie kościelnej wspólnoty i chrześcijańskich rodzin winno zmierzać w tym kierunku. Ale jest też oczywiste, że istnieją różne indywidualne drogi do świętości, wymagające prawdziwej *pedagogiki świętości*, która zdolna jest dostosować się do rytmu poszczególnych osób. Winna ona łączyć całe bogactwo propozycji dostępnych dla wszystkich z tradycyjnymi formami pomocy indywidualnej i grupowej oraz z nowszymi formami udostępnianymi przez stowarzyszenia i ruchy uznane przez Kościół” (NMI 31).

Każda beatyfikacja i kanonizacja jest doskonałą okazją dla papieża, aby głosić współczesnemu światu orędzie świętości. Jan Paweł II w ciągu swego pontyfikatu (1978-2005) beatyfikował 1324 osoby (154 Polaków), a 484 ogłosił świętymi (9 Polaków). Beatyfikowani i kanonizowani pochodzą nie tylko z Europy, lecz również z Afryki, Azji, Ameryki Łacińskiej i Środkowej. Wśród nich są duchowni i świeccy, mężczyźni i kobiety, starsi i młodszy, ludzie różnych narodów i zawodów⁷. Ta ogromna liczba nowych świętych jest wyrazem przekonania Ojca świętego, że świadectwo ich życia przyczyni się do pogłębienia wiary, nadziei, miłości, a nade wszystko świętości współczesnych chrześcijan. II Ogólnopolski Synod Plenarny przypomniał, że: „wynosząc na ołtarze licznych Polaków i Polki, Ojciec Święty ukazywał nowe wzorce dążenia do świętości. Katecheza papieska w Ojczyźnie jest przesłaniem, które domaga się realizacji. Odpowiadając na nie, II Synod Plenarny pragnie w szczególny sposób postawić, przed wszystkimi ludźmi dobrej woli w Polsce, ewangeliczny ideał świętości rozumianej jako przyjęcie miłości Boga Ojca, ciągłe nawracanie się ku pełni życia w Chrystusie i uświęcanie świata w mocy Ducha Świętego”⁸.

Należy podkreślić, że każdy człowiek w swojej jedyności, niepowtarzalności jest wezwany do świętości. Dlatego też „obraz świętego człowieka może posłużyć za punkt odniesienia, a nie wzorzec osobowy. Człowiek nowej jakości nie naśladuje osoby świętej, jej czynów, nie dąży do utożsamiania się z nią. Każde naśladownictwo jest zachowaniem reaktywnym i kończy się rozczarowaniem lub klęską. Nie możemy powielać życia drugiej osoby. Stalibyśmy się wówczas falsyfikatem, substytutem, atrapą, podróbką drugiego człowieka. Klonowanie ciała jest łatwiejsze niż klonowanie psychiki, natomiast nie jest możliwe klonowanie duszy ludzkiej, na której wspierają się święte czyny”⁹.

Szczególną formą chrześcijańskiego świadectwa jest świętość. W postawie świętości w sposób szczególny dochodzi do złączenia świadectwa słowa i życia. O zrealizowanej świętości świadczą rzeczywiste czyny człowieka¹⁰. Papież Jan Paweł II akcentował, że realizacja świętości polega na zachowaniu harmonii pomiędzy wyznawaną wiarą a życiem.

7 Zob. Por. <http://papiez.pap.com.pl/cgi-bin/document.pl?plik=beatyfikacje&dzial=dokumentacja>

8 II Polski Synod..., dz. cyt., s. 232.

9 H. Romanowska-Łakomy, *Fenomenologia ludzkiej...*, dz. cyt., s. 188.

10 Halina Romanowska-Łakomy podkreśla, że: „Świętość ludzka, jak każda inna, jest stale tajemnicą i nie daje się ogarnąć w całości umysłem, mimo że mieści się w strukturze umysłowej człowieka, to wyraża się w czynach. Nie jest do końca jasna i zrozumiana. I w tej tajemnicy leży jej wielkość. Czyny, a nie postawy są w stanie oddać święte intencje osoby, bo nie prowokują do natrączywego odkrywania tajemnicy świętości. Czyny wydarzają się tylko raz, a postawa jest trwałą strukturą psychiczną, która mogłaby skłonić do zatrzymywania się świętości dla siebie, w celu dysponowania nią w sposób instrumentalny. Doprowadziłoby to do sprofanowania ludzkiej świętości, a w efekcie do desakralizacji jej życia” (H. Romanowska-Łakomy, *Fenomenologia ludzkiej...*, dz. cyt., s. 188-189).

Jego zdaniem „Dzisiejszy świat potrzebuje świętości chrześcijan, którzy w zwyczajnych warunkach życia rodzinnego i zawodowego podejmują swoje codzienne obowiązki; którzy pragnąc spełniać wolę Stwórcy i na co dzień służyć ludziom, dają odpowiedź na Jego przedwieczną miłość. Dotyczy to również takich dziedzin życia jak polityka, działalność gospodarcza, społeczna i prawodawcza (por. CL 42). Niech i tu nie braknie ducha służby, uczciwości, prawdy, troski o dobro wspólne, nawet za cenę wielkodusznej rezygnacji ze swego, na wzór świętej księżnej tych ziem! Niech i w tych dziedzinach nie zabraknie pragnienia świętości, którą zdobywa się przez kompetentne, służebne działanie w duchu miłości Boga i bliźniego”¹¹.

H. Romanowska-Łakomy słusznie stwierdza, że współczesny człowiek nie zauważa, nie docenia *sacrum*. Jej zdaniem „Wartości sakralne nie stanowią dziś niczyjego przedmiotu zainteresowania. Człowiek boi się świętości, bo ją źle rozumie i błędnie kojarzy z takimi momentami w historii, kiedy była ona symbolem wyrzeczenia, a czasami przejawem fałszywych postaw i hipokryzji. Łączy ją na ogół z ascezą etyczną, powściągliwością seksualną, celibatem i postępowaniem wyrzekającym się dóbr materialnych, wygody i przyjemnego życia. Świętość rozumiana jest jako surowa droga życia, na której nie ma ruchu, radości, zabawy, uciech, szaleństwa i wielu podobnych doznań”¹².

Realizacja ideału świętości wymaga wyrzeczeń, duchowych zmagani oraz pracy nad sobą. Świętość jest dla wszystkich, nie jest zarezerwowana dla nielicznych, specjalnie wybranych¹³. J. W. Gogola zaznacza: „Bóg uzdolnił wszystkich do życia świętego i od wszystkich wymaga rzeczywistej świętości. Nie wszyscy mogą być kanonizowani, ale powinni starać się o świętość w życiu codziennym. Apostołowie zachęcają do życia godnego własnego powołania tak, by emanować światłem Bożym poprzez pełnienie dobrych uczynków. U źródła wymagania znajduje się dar, który ze swej natury domaga się pełnego rozwoju. Każdy chrześcijanin zostaje wyposażony we wszelkie łaski, by mógł tę świętość osiągnąć”¹⁴.

Przekonuje nas o tym postawa Jana Pawła II, który do grona świętych zaliczał osoby pochodzące z różnych stanów, zawodów, ras, kultur; o różnym stopniu wykształcenia, różnej płci, w różnym wieku. Postacie te przybliżają świętość każdemu człowiekowi, ukazują jej piękno, czynią możliwą dla każdego, a także ukazują ją jako spełnienie podstawowego pragnienia ludzkiego serca – pełnię osobowego rozwoju¹⁵.

11 Jan Paweł II, Homilia w czasie Mszy św. kanonizacyjnej bł. Kingi, Stary Sącz 16.06.1999 W: Jan Paweł II. Pielgrzymki do..., dz. cyt., s. 1173-1174.

12 H. Romanowska-Łakomy, Fenomenologia ludzkiej..., dz. cyt., s. 140-141.

13 Zob. H. Pagiewski, O nowy model świętego W: „Homo Dei” 1976 nr 2, s. 96.

14 J. W. Gogola, Teologia komunii z Bogiem, Kraków 2003, s. 92. Zob. W. Słomka, Powszechny udział w królewskiej godności i funkcji Chrystusa a świętość ludzi świeckich W: „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” t. XXII z. 3. 1975, s. 58-63.

15 Zob. G. Siwek, Beatyfikacje i kanonizacje znakiem nowej ewangelizacji, w: Kanonizacje a nowa ewangelizacja, red. S. Koperek, Kraków 2000, s. 183; D. Wider, Świadectwo polskich świętych i błogosławionych w aspekcie duchowości W: S. Koperek (red.), Kanonizacje a nowa ewangelizacja, Kraków 2000, s. 203-207.

Św. Urszula Ledóchowska za najważniejszy cel w życiu każdego chrześcijanina uważała świętość. We słowie wstępnym do lipcowego numeru „Dzwonka św. Olafa” z 1929 roku, wyjaśniała czytelnikom: „Często myślimy, że to tak trudno zostać świętym i dlatego rezygnujemy ze świętości, uspokajając swe sumienie twierdzeniem: ‘Świętość nie dla mnie’. A to błąd! Musimy stać się świętymi, jeżeli chcemy dostać się do nieba. Lecz nie bójmy się, nie na nadzwyczajnych pokutach, na długich modlitwach, na heroicznych aktach cnót polega świętość, ale na cichym spełnianiu Woli Bożej” (Dzwonek św. Olafa. Wypisy, t. I, Warszawa 2000, s. 44. Zob. P. Mazur, Św. Urszula Ledóchowska – wychowawczyni matek i wychowawczyń W: M. Chmielewski, Z. Zdybicka, M. Ziolkowska (red.), Polka w Europie – św. Urszula Ledóchowska, Lublin 2005, s. 119-120).

Podczas kanonizacji bł. Kingi w Starym Sączu papież dokonał syntezy świętości w oparciu o trzy prawdy, które jednocześnie określają trzy zasady procesu chrześcijańskiej dojrzałości:

- święci żyją świętymi;
- święci pragną świętości;
- święci nie przeminają¹⁶.

Przy pierwszej tezie „święci żyją świętymi” papież wskazał na środowisko rodzinne, które w znacznej mierze przyczynia się do rozwoju świętości. Troska o świętość rodziny jest szczególnym zadaniem nowej ewangelizacji. Od świętości rodziny zależy wychowanie ludzi świętych. Światło świętości rodziców, rodzeństwa, krewnych ma zawsze wpływ na rozwój pozostałych członków rodziny. Św. Kinga pochodziła z rodu, który wydał wielu świętych jak: św. Stefana (główny patron Węgier), św. Emeryka, św. Władysława, św. Jadwigę Śląską, św. Agnieszkę z Pragi, czy też jej siostry – św. Małgorzatę i bł. Jolantę. Papież skierował do wszystkich gorący apel: „Nie lękajcie się chcieć świętości! Nie lękajcie się być świętymi! Uczynicie kończący się wiek i nowe tysiąclecie erą ludzi świętych!”¹⁷

Rozwijając drugą tezę „święci pragną świętości”, papież wskazał ogromne pragnienie św. Kingi, aby poświęcić się Bogu całym sercem przez ślub dziewictwa. Święta uczy, że małżeństwo i dziewictwo przeżywane w jedności z Chrystusem może stać się drogą świętości. Ojciec święty wskazał na jeszcze jeden ważny aspekt pragnienia świętości w życiu św. Kingi. Chodzi o jej zaangażowanie w sprawy społeczne, przy boku męża uczestniczyła w rządzeniu, wykazała ogromną troskę o dobro kraju i poddanych. Lud nazywał ją „pocieszycielką”, „żywicielką”, „świętą matką”. Tak więc, zrezygnowawszy z naturalnego macierzyństwa, stała się prawdziwą matką dla swoich poddanych¹⁸.

Św. Kinga dała wspaniałe świadectwo, jak zachować harmonię pomiędzy wyznawaną wiarą a własnym życiem. Papież podkreślił, że „dzisiejszy świat potrzebuje świętości chrześcijan, którzy w zwyczajnych warunkach życia rodzinnego i zawodowego podejmują swoje codzienne obowiązki; którzy pragną spełniać wolę Stwórcy i na co dzień służyć ludziom, dają odpowiedź na Jego przedwieczną miłość”¹⁹.

Trzecia prawda o świętości zawarta jest w stwierdzeniu: „święci nie przemijają”. Siłą ich nieprzemijalności jest miłość: „Miłość Boskiego Oblubieńca, która w życiu księżnej Kingi wyraziła się tylu czynami miłości bliźniego – ta właśnie miłość sprawiła, że przemijanie, któremu poddany jest każdy człowiek na ziemi, nie zatarło jej pamięci. Po tylu wiekach Kościół na ziemi polskiej dzisiaj daje temu wyraz”²⁰.

Świętość jest centralnym zadaniem misji duszpasterskiej Kościoła. Jan Paweł II wyróżniał dwie płaszczyzny tej misji:

16 Zob. S. Pawiński, *Święci jako „znaki czasu” dla Kościoła w Polsce*, Opole 2003, s. 83.

17 Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św.*, Stary Sącz 16.06.1999, dz. cyt., s. 1172. Zob. S. Pawiński, *Święci jako...*, dz. cyt., s. 83.

Rodzina jest miejscem wzrastania do świętości. W rodzinie świętego Bazylego Wielkiego 7 osób dostąpiło chwały ołtarzy; 6 osób w rodzinie św. Grzegorza z Tours; 5 osób w rodzinach: bł. Jolanty, św. Grzegorza I i św. Elżbiety z Turynii; 4 osoby w rodzinach św. Grzegorza z Nazjanzu i św. Izydora (por. J. K. Sztykowiec, *Szczęśliwe rodziny*, Warszawa 1992, s. 120-121).

18 Zob. Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św.*, Stary Sącz 16.06.1999, dz. cyt., s. 1172-1173; S. Pawiński, *Święci jako...*, dz. cyt., s. 83-84.

19 Jan Paweł II, *Homilia w czasie Mszy św.*, Stary Sącz 16.06.1999, dz. cyt., s. 1173.

20 Tamże, s. 1174.

duszpasterski program wychowania do świętości;
pedagogikę świętości²¹.

Papież Jan Paweł II wskazuje na aspekt organizacyjny, który można nazwać duszpasterskim planem ukierunkowanym na świętość. Z punktu widzenia pedagogiki pastoralnej zastosowanie ma metoda rewizji życia (JOC). W planowaniu duszpasterskim należy najpierw zbadać aktualną rzeczywistość, zrozumieć daną sytuację. Następnym zadaniem jest osąd danej rzeczywistości w świetle Biblii i nauczania Kościoła. Ostatnim etapem jest wprowadzenie w czyn takich sposobów działania, które pomogą osiągnąć wiernym świętość.

Drugi wymiar stanowi bezpośrednio stosowanie pedagogiki świętości w dialogu między osobami. Pedagogika świętości implikuje fundamentalny fakt: poprzez chrzest wszyscy jesteśmy dziećmi Boga, których celem jest dążenie do pełnego zjednoczenia ze Stwórcą, a więc osiągnięcie świętości. Zdaniem Jana Pawła II pedagogia ta „winna łączyć całe bogactwo propozycji dostępnych dla wszystkich z tradycyjnymi formami pomocy indywidualnej i grupowej oraz z nowszymi formami udostępnionymi przez stowarzyszenia i ruchy uznane przez Kościół” (NMI 31).

L. J. Gonzáles przedstawia cele i treści pedagogiki świętości, uwzględniając następujące elementy: uczeń, nauczyciel, aktywność ogólna, aktywność umysłowa, metodologia, książki i materiały, uczestnictwo uczniów, interakcje w grupie, dyscyplina oraz rezultaty nauczania²².

Uczeń	<p>Osoba pragnąca podążać drogą świętości stanowi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ centrum – wraz z Duchem Świętym – zamierzeń i wysiłków pedagogicznych; ▪ do niej należy inicjatywa i wolność w przyjmowaniu Ducha, który uświęca; ▪ ona decyduje, w jaki sposób podążać za natchnieniami Ducha (m.in. wybiera cele, podejmowane czynności, czas tej współpracy).
Nauczyciel	<p>W tej sferze mówi się nie tyle o nauczycielu, co o osobie towarzyszącej, animatorze świętości lub o osobie nazywanej po angielsku <i>coach</i>. Jej zadania są następujące:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ pokazywać, w oparciu o Pismo święte i Tradycję Kościoła, jak słucha się natchnień Ducha; ▪ ułatwiać podjęcie decyzji o słuchaniu Ducha i podążaniu za Jego natchnieniami; ▪ ułatwiać dostęp do źródeł informacji, w szczególności do Pisma świętego, duchowej tradycji Kościoła (Ojcowie Kościoła, święci, mistycy, autorzy duchowi i teolodzy); ▪ stymulować rozwój postaw i nawyków koniecznych do osiągnięcia świętości; ▪ ułatwiać jasne określanie celów, działań, sposobów rozeznania, dalszych możliwości rozwoju na drodze świętości.

21 Zob. L. J. Gonzáles, *Pedagogika świętości*, Kraków 2006, s. 21.

22 Zob. Tamże, s. 23-34.

Aktywność ogólna	<p>Bardziej niż o zajęciach, choć uczeń może uczestniczyć w zajęciach z duchowości, mówi się tu o spotkaniu czy o dialogu. Zamiast biernie słuchać, adept świętości:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mówi o swoich potrzebach, niepokojach, możliwościach; ▪ pyta, by się dowiedzieć i zastosować w życiu nauczanie płynące z Pisma świętego, dzieł świętych, teologii duchowości; ▪ prowadzi dialog z osobą towarzyszącą (lub coachem duchowym), by w rozmowie otrzymać światło, inspiracje, natchnienia od Ducha Świętego; ▪ stymulowany duchowo i umysłowo przez coacha, precyzuje natchnienia otrzymane przez Ducha i dobrowolnie przez siebie przyjęte. Jasno określa środki i działania prowadzące do osiągnięcia wybranych celów, zweryfikowanych osiągnięć, wykorzystania innych alternatywnych metod.
Aktywność umysłowa	<p>Adept świętości, dyskretnie zachęcony przez osobę towarzyszącą:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zastanawia się i rozeznaje, do czego zaprasza go Duch Święty i jakimi drogami ma do tego dojść; ▪ rozważa, jakie środki lub działania są najwłaściwsze, by osiągnąć zamierzone cele; ▪ ustawia coś w rodzaju wewnętrznego przyrzędu do mierzenia postępu, jaki będzie czynił; ▪ poszukuje alternatywnych rozwiązań lub podejmuje inne działania, by osiągnąć swoje cele, jeśli nie udało mu się ich osiągnąć przy pomocy początkowo wybranych środków.
Metodologia	<p>Osoba towarzysząca nie przedstawia teorii, nie daje rad ani nie zakazuje niczego, lecz wspiera w danej osobie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ jej wolną decyzję zaangażowania całości swojej osoby (duszy, umysłu, uczuć, działań) – zgodnie z pierwszym przykazaniem – w proces uświęcania; ▪ pełne przyjmowanie i aktywne podążanie za natchnieniami Ducha Świętego; ▪ czynne opracowywanie planów, by móc podążać za Jezusem i
Książki, materiały	<p>Od czasów Starego Testamentu nauczanie w pierwszym rzędzie jest tradycyjnie realizowane za pomocą ustnego przekazu doświadczeń duchowych i wiedzy. Wykorzystuje się również książki i teksty, m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pismo święte; ▪ Liturgię Godzin; ▪ pisma świętych i mistyków; ▪ dzieła teologiczne, w szczególności z zakresu duchowości; ▪ artykuły na temat bliźnich i braterskiej miłości.
Uczestnictwo uczniów	<p>Współczesna pedagogika świętości zachęca do:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ dialogu między daną osobą a jej osobą towarzyszącą lub coachem duchowym; ▪ czynnego uczestnictwa tej osoby w rozeznawaniu działania Ducha Świętego;

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przemyślenia przez nią otrzymanych natchnień Ducha Świętego i zastanowienia się nad tym, jak zaplanować ich realizację, jakie rezultaty otrzymała, jak przebiegał cały proces.
Interakcje w grupie	<p>Jeśli towarzyszenie duchowe odbywa się w grupie, do współuczestnictwa pobudza Duch Święty. Podobnie w dialogu dwóch osób. W obu przypadkach:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ma miejsce dzielenie się doświadczeniami i sposobami widzenia danej sprawy, czy to ze strony obecnych osób, czy też ze strony osoby towarzyszącej; ▪ następuje wymiana informacji i opinii, jest też możliwość wyjaśnienia swojego punktu widzenia na pewne sprawy; ▪ dana osoba otrzymuje zachętę do samodzielnej refleksji, podjęcia decyzji, przygotowania planu i udzielenia własnej odpowiedzi na natchnienia Ducha Świętego.
Dyscyplina	<p>Zachęca się daną osobę czy grupę do:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ przyjmowania postawy rozluźnionej i zrelaksowanej, tak by można było zastanowić się nad działaniem Ducha Świętego w swoim życiu; ▪ wolności w działaniu w odniesieniu do danej kwestii, sposobu jej rozwiązania, skonfrontowania z tym, co podpowiada Duch, planowania dalszych działań, rozeznawania ich skutków, elastyczności w stosowaniu alternatywnych działań, refleksji nad całym procesem.
Rezultaty nauczania	<p>Nie poprzestaje na formowaniu „dobrych” wierzących, lecz zmierza do kształtowania – dzięki działaniu Ducha Świętego – osób:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ gotowych naśladować Jezusa „ubogiego, pokornego i niosącego krzyż”; ▪ poddających się działaniu Ducha, by dać się przemienić w Jezusa; ▪ posłusznych Ojcu i umiejących żyć, myśleć, czuć i działać jak Jego dzieci; ▪ pragnących iść drogą świętości, by osiągnąć „ten <<wysoki stopień>> zwyczajnego życia chrześcijańskiego”.

We współczesnym świecie obserwujemy zainteresowanie świętością i tęsknotę za świętością autentyczną, nie pozorowaną. L. Balter, nawiązując do myśli P. Blancharda, mówi o nostalgii człowieka za świętością: „Ten świat zagoniony, pędzący wciąż szybciej do przodu w nieznanym (do końca) dla siebie kierunku, nie zawsze – to oczywiste – może sobie pozwolić na luksus refleksji, wymagający zatrzymania się bodaj na krótką chwilę w tym zagonieniu i pośpiechu, i dlatego nie uświadamia nawet sobie jasno, za czym faktycznie tęskni. Taką to nieuświadamianą w pełni tęsknotę świata współczesnego za dobrem, prawdą, pięknem i wzniosłością duchową R. Blanchard nazywa nostalgią za świętością”²³.

Podsumowując, możemy stwierdzić, że misją Kościoła jest wychowanie do świętości.

23 L. Balter, Świętość jako cel i kres rozwoju duchowego W: Duchowość chrześcijańska, „Kolekcja Communio” 10 (1995), s. 191. Zob. J. Bagrowicz, Towarzyszyć wzrastaniu. Z dyskusji o metodach i środkach edukacji religijnej młodzieży, Toruń 2006, s. 95.

Świętość bowiem jest szczególnym podobieństwem do Chrystusa. Jest to podobieństwo w miłości. Realizacja tego celu dokonuje się poprzez wielorakie działania duszpasterskie, a zwłaszcza poprzez odpowiednio sprawowane kierownictwo duchowe.

BIBLIOGRAFIA:

- BAGROWICZ J., *Towarzyszyć wzrastaniu. Z dyskusji o metodach i środkach edukacji religijnej młodzieży*, Toruń 2006.
- BALTER L., *Świętość jako cel i kres rozwoju duchowego* W: *Duchowość chrześcijańska*, „Kolekcja Communio” 10 (1995), s. 191.
- Dzwonek św. Olafa. Wypisy, t. 1, Warszawa 2000.
- GOGOLA J. W., *Teologia komunii z Bogiem*, Kraków 2003.
- GONZÁLES L. J., *Pedagogika świętości*, Kraków 2006.
- <http://papiez.pap.com.pl/cgi-bin/document.pl?plik=beatyfikacje&dzial=dokumentacja>
- JAN PAWEŁ II, *Homilia w czasie Mszy św. beatyfikacyjnej o. Rafała Kalinowskiego i Brata Alberta – Adama Chmielowskiego, odprawionej na Błoniach*, Kraków 22.06.1983 W: *Jan Paweł II. Pielgrzymki do Ojczyzny. Przemówienia homilie*, Kraków 2005.
- LEVIA A., *Religia a życie*, Warszawa 1969.
- MAJKA J., *Świętość czyli sens życia* W: „Znaki Czasu” 1991, nr 23, s. 115.
- MAZUR P., *Św. Urszula Ledóchowska – wychowawczyni matek i wychowawczyń* W: M. Chmielewski, Z. ZDYBICKA, M. Ziółkowska (red.), *Polka w Europie – św. Urszula Ledóchowska*, Lublin 2005.
- OLESZEK W., *Przepowiadanie o świętych*, Lublin 2002.
- PAGIEWSKI H., *O nowy model świętego* W: „Homo Dei” 1976, nr 2, s. 96.
- PAWIŃSKI S., *Święci jako „znaki czasu” dla Kościoła w Polsce*, Opole 2003.
- ROMANOWSKA-ŁAKOMY H., *Fenomenologia ludzkiej świętości. O sakralnych możliwościach człowieka*, Warszawa 2003.
- RUSIECKI M., *Świętym bądźcie*, W: K. Konecki, I. Werbiński (red.), *Edukacja – Kultura – Teologia. Studia ofiarowane Księdzu Profesorowi Jerzemu Bagrowiczowi*, Toruń 2003.
- RYCZAN K., *Zauroczeni Panem*, Kielce 2000.
- SIWEK G., *Beatyfikacje i kanonizacje znakiem nowej ewangelizacji*, w: *Kanonizacje a nowa ewangelizacja*, red. S. Koperek, Kraków 2000.
- SŁOMKA W., *Powszechny udział w królewskiej godności i funkcji Chrystusa a świętość ludzi świeckich* W: „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” t. XXII z. 3. 1975, s. 58-63.
- SZŁYKOWICZ J. K., *Szczęśliwe rodziny*, Warszawa 1992.
- WERBIŃSKI I., *Świętość w świetle dekretów beatyfikacyjnych i kanonizacyjnych po Soborze Watykańskim II*, Warszawa 1993.
- WIDER D., *Świadectwo polskich świętych i błogosławionych w aspekcie duchowości* W: S. Koperek (red.), *Kanonizacje a nowa ewangelizacja*, Kraków 2000.